

Nr 108.

Av herr **Karlsson, Gustaf, m. fl.**, *angående viss ändring av 38 § förordningen om arvsskatt och gåvoskatt.*

Under senare år har intresset för skapande av goda och trivsamma allmänna samlingslokaler på ett glädjande sätt ökat. Såväl kommuner som enskilda företagare ha genom anslag och gåvor velat medverka till att på respektive orter dylika samlingslokaler komma till stånd. I många fall ha emellertid vissa svårigheter följt på ett sådant högst lovvärt intresse. Som belysande exempel härpå må anföras följande tvenne fall.

I september månad 1939 erhöll Avesta nya folketshusförening i gåva av generalkonsul Axel Ax:son Johnson 100 000 kronor. Medlen skulle användas till uppförande av ett nytt folketshus i staden. I april 1940 gjorde föreningen förfrågan hos länsstyrelsen i Kopparbergs län, huruvida den var skyldig erlägga gåvoskatt. Den 7 maj samma år meddelade länsstyrelsen, att skattskyldighet förelåg och att skatt skulle erläggas med 30 890 kronor. Efter det att föreningen undersökt, vilka utsikter som förelågo för att besvärsvägen bliva befriad från sagda skatt, och därvid bibringats den uppfattningen att någon sådan möjlighet icke fanns, erlade föreningen den 17 juni 1940 ifrågavarande skatt. Då föreningen vid den tiden icke hade så stort belopp disponibelt, måste beloppet upplånas i bank mot 4 % ränta, under det att det av generalkonsul Johnson skänkta beloppet, som insatts på föreningens konto i samma bank, spärrades såsom säkerhet.

År 1942 skänkte SKF sina arbetare i Hofors 150 000 kronor. De sålunda skänkta medlen skulle användas till välfärdsändamål. I gåvobrevet angavs, att 30 000 kronor skulle ställas till Hofors folketshusförenings förfogande för att användas till nedbetalning av föreningens skulder. Efter överläggning med vederbörande i länsstyrelsen i Gävleborgs län ålades föreningen att i gåvoskatt inbetala 6 680 kronor. För att kunna fullgöra detta nödgades föreningen upptaga ett lån, för vilket föreningens styrelse måste gå i borgen.

Det har till och med förekommit, att skattemyndighet förklarar, att rent kommunalt anslag är belagt med gåvoskatt, därest anslaget uppgår till det för gåvoskatt stadgade minimibeloppet.

För att undgå gåvoskatt ha föreningarna under senare år sett sig nödsakade att lämna kommuner och enskilda företagare andelar som vederlag för mottagen gåva. Vederbörande givare har emellertid i allmänhet ingen särskild önskan att så sker, liksom givarna icke heller i regel ha någon förståelse för att deras gynnande av ifrågavarande allmännyttiga företag skall utgöra skatteobjekt för staten. Gåvogivarna föreskriva också oftast,

att medlen oavkortade skola användas för angivna ändamål och icke disponeras för bestridande av skatter eller till andra ting.

Enligt paragraf 3 av kungl. förordningen om arvsskatt och gåvoskatt medges skattebefrielse för bland annat stiftelse eller sammanslutning, som har till huvudsakligt ändamål att främja barns eller ungdoms vård och fostran eller utbildning eller att främja vård av behövande ålderstigna, sjuka eller lytta, dock icke där ändamålet är att sålunda tillgodose medlemmar av viss eller vissa släkter eller utom riket bosatta utlänningar. Vidare åtnjutes skattebefrielse av stiftelse eller sammanslutning, som har till huvudsakligt ändamål att främja vetenskaplig undervisning eller forskning.

I sagda paragraf är vidare stadgat, att skattebefrielse icke tillkommer sammanslutning, som har till syfte att i sin verksamhet tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, och ej heller utländsk stiftelse eller sammanslutning.

Från gåvoskatt äro, förutom i § 3 omförmälda juridiska personer, befriade: kyrka, landsting, kommun eller annan menighet ävensom hushållningssällskap, stiftelse med huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller allmännyttiga ändamål, stiftelse med huvudsakligt ändamål att främja landets näringsliv. Registrerad understödsförening eller sådan sammanslutning, som, utan att hava till syfte att i sin verksamhet tillgodose medlemmarnas intressen, huvudsakligen fullföljer ovan angivet ändamål, är även befriad från gåvoskatt.

Ideella eller ekonomiska föreningar, vilka tillhandahålla allmänna samlingslokaler, bestå som regel av medlemmar, som icke på minsta sätt erhålla någon ekonomisk fördel av sitt medlemskap. I stället är medlemskapet oftast förbundet med ekonomiska förpliktelser för lokalens underhåll och vård, förpliktelser, vilka icke sällan bli så betungande, att nödvändiga förbättringar på lokalerna bli eftersatta. Kommunernas och de enskilda företagarnas insatser komma i sådana situationer ofta till hjälp. Men såsom ovan antytts hämmar tillämpningen av gällande bestämmelser om gåvoskatt betydelsen av de insatser, som utomstående intresserade sålunda göra. Det förtjänar framhållas, att därest sådan lättnad i tillämpningen av nämnda författning kunde erhållas, att föreningar, som tillhandahålla allmänna samlingslokaler, kunde befrias från gåvoskatt på samma sätt som t. ex. stiftelse eller sammanslutning, som har till huvudsakligt ändamål att främja allmännyttiga ändamål, komme detta utan tvivel att medverka till ett ännu större intresse för att särskilt företagare skola ekonomiskt stödja de samlingslokalälgande föreningarna.

Då de allmänna samlingslokalerna äro av avgörande betydelse för vårt lands demokratiska samhällsskick, såsom det nu uppbäres av folkrörelserna, måste de sammanslutningar, vilka tillhandahålla nämnda lokaler, med fullt fog få anses främja sådana allmännyttiga ändamål, som avses i förordningen om arvsskatt och gåvoskatt, och sålunda jämföras med flera av de stiftelser och sammanslutningar, vilka enligt paragraferna 3 och 38 i kungl. förord-

ningen om arvsskatt och gåvoskatt äro befriade från skatt på gåva. Då emellertid ingen medlem av samlingslokaläggande förening bör gynnas genom att föreningen som sådan erhåller befrielse från gåvoskatt, synes det oss lämpligt, att det fästes samma villkor för befrielse från gåvoskatt, vilket i paragraf 15 i förordningen om nöjesskatt stadgas som villkor för att den i nämnda paragraf medgivna rätten till befrielse skall kunna tillämpas, nämligen att samlingslokaläggande förening under de senast förflutna fem åren icke lämnat utdelning åt sina medlemmar.

Med stöd av vad ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen för sin del måtte besluta,

att § 38 i kungl. förordningen om arvsskatt och gåvoskatt må erhålla följande lydelse:

Från gåvoskatt äro, förutom i § 3 omförmälda juridiska personer, befriade:

kyrka, landsting, kommun eller annan menighet ävensom hushållningssällskap;

stiftelse med huvudsakligt ändamål att främja landets näringsliv;

registrerad understödsförening eller sådan sammanslutning som, utan att hava till syfte att genom sin verksamhet tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, huvudsakligen fullföljer ovan angivet ändamål;

förening eller stiftelse, som har till uppgift att tillhandahålla allmän samlingslokal och som under de senast förflutna fem åren icke lämnat utdelning åt sina medlemmar.

Skattebefrielse enligt denna paragraf tillkommer endast svensk juridisk person och äger icke rum, där givaren för sin livstid eller för viss tid förbehållit sig nyttjanderätt till eller rätt till ränta, avkomst eller annan förmån av den bortgivna egendomen eller del därav.

Stockholm den 20 januari 1950.

Gustaf Karlsson.

Ivar Persson.

Axel Uhlén.

Einar Persson.

Karl Damström.

Torsten Bengtson.
